

การคึกษา

ภาพพจน์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ อธิบายว่า ภาพพจน์ (figure of speech) คือ ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นึกเห็นเป็นภาพ, ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา ในพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ ๒ มีคำอธิบายที่น่าสนใจเกี่ยวกับคำ ภาพพจน์ ไว้ด้วยว่า ภาพพจน์ คือ คำหรือวลีซึ่งใช้เพื่อให้ผลทางการสื่อสารมากกว่าปรกติ เป็นคำหรือวลีที่ไม่มีความหมายตรงตัว ภาพพจน์มีรูปแบบสำคัญอยู่ ๒ ประเภท คือ อุปมา และอุปลักษณะ และอาจมีรูปแบบอื่น ๆ อีก แต่ไม่เป็นที่ยอมรับเท่ากับ ๒ รูปแบบนี้

อุปมา คือ คำกล่าวที่นำสิ่งหนึ่งมาเปรียบ

เทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำหน้าที่หรือคำไวยากรณ์ เช่น เหมือน ประดุจ เป็นตัวเชื่อม ในประโยคว่า เขาเดินช้าเหมือนเต่า เปรียบเทียบความช้าเหมือนกับอาการเดินของเต่า และในประโยคว่า สวยประดุจนางฟ้า หมายความว่า สวยมาก

อุปลักษณะ คือ คำกล่าวซึ่งใช้สิ่งอื่นเปรียบเทียบโดยไม่ต้องใช้คำไวยากรณ์ เช่น ในประโยคว่า คำพูดเธอทิ่มแทงใจฉันอย่างที่สุด ไม่มีการ “ทิ่มแทง” เกิดขึ้นจริง ๆ แต่ผลจากการกระทำเปรียบเทียบได้กับการใช้มีดแทง หรือในคำว่า ตาคม หมายถึง ตาสวย เป็นเพียงการเปรียบเทียบ มิได้หมายถึงความคมแบบคมมีด อุปลักษณะเป็นวิธีการสำคัญในการที่จะเก็บทั้งความหมายทางวัฒนธรรมและความหมายโดยอรรถ และแต่ละภาษาย่อมมีอุปลักษณะของตนเองซึ่งตั้งสมมาตามกาลเวลา อันเป็นเรื่องที่ผู้เรียนภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศต้องเรียน.

อารยา ภิรมงคลจิต